

VĚDA A VYNÁLEZY.

(PŮVOD SKALNÍHO OLEJE.) Tvrzení, že petrolej jest živočišného původu, dochází stále větší víry vypátráním zbytků zkamenělých předpotopných zvířet, jež znamenitě udržené otisky se naleznou v břidlicovém útvaru. Rozkladem tuku mořských zvířat ze zašlých tajemných věků, na něž ohromným tlakem a žárem bylo působeno, přý se vyvinul. Badatel dr. Engler činil mnohé pokusy a téměř lze dokázati původ skalního oleje ze živočišných zbytků. Našel, že v zkamenělých kostech mamutůch a jiných zvířat soudobých dosud nalezá se tuk, který obsahuje pouhý uhlovodík a pro svůj nerostný obsah shnutí nemůže. Je to táž látka, která po shnutí lidské mrtvoly, vedle kostí, člověka přetrvává, a na malých, hojně ku pohřbívání užívaných hřbitovech, zemí tak prosytá, že další rozklad čerstvých mrtvol jest téměř nemožným, čímž taková místa stávají se příliš často semeništem zhubných nemocí. Této látky ze hřbitovů používá dr. Engler při svém bádání ku umělému vyrábění skalního oleje. Svůj pokus činil následovně. Vzal skleněnou rouru a tuto ohnul ve dvě ramena. Jedno z těchto ramen naplnil zemí prosycenou uvedenými látkami z častého pohřbívání a druhé rameno roury nechal prázdňným. Na to roztavil sklo na obou koncích ramen roury a tuto neprůdyšně uzavřel. Rameno, naplněné hřbitovní zemí, rozpálil na 400 stupňů teploty dle Celsia. Když se tak stalo, počala se vypařovati tekutina, která se usazovala v prázdňném, ve chladu držném rameni roury a po otevření této shledáno, že tímto pokusem získaná tekutina není ničím jiným, než petrolejem. V chemickém rozboru, jemuž byla látka podrobena, nalezeny součástkami parafin, benzin a j., jako u skalního oleje. Jak známo, nachází se skalní olej v Rusku, v okolí města Baku, v ohromném množství, jak ve studnách s čerpadly, tak co vlastní silou vytryskující prameny. Jak se mohlo soustřediti tak ohromné množství zvířetva a jich mrtvol na těchto místech, že se z nich vyvinulo nezměrné množství skalního oleje, má objasniti následující: Záliv mořský jest ku přetékání pruhem země, neb úskalím oddělen od moře a nehybně usazená v něm voda hníje. Snížením mořského dna, které často se stává, propadne se tato přehraďa a louhoviny hníjících živočišných látek vteou do otevřeného moře, niče každou živou bytost. Tyto ohromné spousty zvířecích mrch se pozvolna usadí a zanesou náplavem bahna, písku atd. Je-li po stech letech mořské dno na těchto místech opět zdviženo a utvoří-li se docela pevnina velké rozlohy, jsou pak tato zhybnulá zvířata zdrojem petrolejových pramenů.

(LÁZNĚ KVĚTINNÉ A BYLINNÉ.) Tyto způsoby koupání se, jež však již ve staré, klassické době byly známy a jež i v polocivilisovaných národůhorkých pásem dosud jsou v hojném užívání, začínají opět u nás vcházeti v oblibu a zvláště u krásné pleti. Nehledě ku různým chvilkovým nápadům mody a libůstkářství, mají mnohé z těchto lázní velkou důležitost svými uzdravujícími a silícími účinky a svou láč, kterou je upraveno, tak že možnost jich použití jest přístupna každému a nejen boháčům. Ku vývinu a silení krčních svalů, plecí, rukou a nohou jsou takové koupele velice vhodnými, na základě dlouhé všeobecné zkušenosti. Růžové listí, roztloučené neb rozetřené s mlékem, luční kvítí, ovesná sláma, bodláčí a borové větvičky jsou ku př. složeny pro znamenitou květinno-bylinnou lá-

zeň. Této použijeme hodně teplé, načež se postavíme pod sprchu studené vody a dáme se pak do červena třítí po těle, zvláště pak na rukou a plecích. Není však žádným příkazáním, užívati pokudž celé směsi jmenovaných květín a bylin; může býti použito méně druhů z nich, aneb dokonce jen jednoho a to se znamenitým rovněž účinkem. Směs, neb třeba jen jeden druh bylin, nasypeme do pytlíčku a na tento lijeme vařící vodu. Rovněž se odporoučí jmenovaný pytlík dáti as deset minut vařiti v přiklopeném kotli, pak tento trochu ochladiti a jeho obsah do koupele vytlíti. Lázně z lučních květín (pozůstávající z uschlých květů, listů, semen a stonků bylin), jsou právem velice oblíbeny. Podzimní přeslička se hodí nejen k úpravě koupelí, nýbrž i co odvar k pití, jest svou léčivou silou velice cennou. Koupele z borových větviček (které jsou tím lepší, čím čerstvější), jsou velice zdravé a příjemné; že se tím krásná něžná pleti jen podporuje, netřeba, doufáme, podotýkati.

(VŠE NIČÍCÍ SLANÁ ZÁPLAVA.) V novější době opět se počíná pomýšleti na zdvižení potopených lodí, neb aspoň cenného jich nákladu, byť ležely již celé věky na dně mořském, při čemž počítá se s nejnovejšími vynálezy, jimiž i do velkých hloubek potápěčům vniknouti lze, kam před nedlouhou ještě dobou odvážiti se nemohli. Čeho se domůže věda a vynalézavost lidského ducha, snad již ve krátké době, nelze ovšem ani fantasií dostihnouti, jistým však jest, že i ten nejgeniálnější podnik ve hledání v moři stane se bezcenným, když se dosáhne určité hloubky, ve které mimo tuhého modravého kalu dna ničeho není. Veš se proměnilo vše! Znalcové složení mořského dna rozhodli nezvratně, že tento spodek v největších hloubkách jest úplně prostým všech cizích součástek, ač není pochyby, že ohromné množství těchto, jim bylo pohlceno. Po všech lodích, jež se ztroskotaly v prostřed oceaně, ze všech mrtvol a zboží cestujících, ze všeho zvířetva moře, jež zdechnuvši, do hlubiny kleslo, ani jíl, ani písek, ba ani kamení nevyjímaje, které tající ledovce ze sebe pouští, po ničem ze všeho, co všemi směry ženou mořské proudy, nezbuďe ani nejmenší památky. Ve hloubce 1000—2000 provazců kryje mořské dno pouze zmíněný kal, a z čeho tž se skládá? Pod silným zvětšujícím sklem skýtá nám částečka kalu pohled zvláštní krásy. Především vidíme množství podivuhodně jemných a něžně utvářených tunních muší, a ty jsou, až do hloubky 2600 provazců, tím nejhlavnějším spoštěnitel. Ve větší ještě hloubce jest dno pokryto pemsou a jinými vulkanickými látkami, které slaná voda rozpustila. Barva tohoto kalu jest všude růžovou a dříve jmenovaných mušiček v něm nenajdeš. Ve všech znamenitějších hloubkách však jest dokázána vše rozpouštějící moc mořské vody, že jí není druhé rovno. Ohromná mechanická převaha báječných vod jest nepopíratelně velice důležitým činitelem a podporou rozkladu. V hloubi 1000 provazců obnáší tlak vody na ploše jediného čtverečného palce plných 20 centů, tedy tunu, jest tudíž více než stonásobným, jako na hladině moře. A čím větší hloubka, tím větší jest tlak a není pomýšlení, aby jemu co vzdorovalo. O tom nejlepší důkazy byly nabyty při měření mořských tlůn, kam ponořené kovové cylindry měřícího stroje po svém výtážení nalezeny byly úplně rozmačkány a silně skleněné vodojemy ze skla, při těchto strojích, které byly ve zmíněných kovových cylindrech, byly na prášek rozdrčeny.

(UMĚLÝ KÁMEN.) V poslední době zabývaly se odborné časopisy italské novým vynálezem ve přičině hotovení umělých kamenů a také ve spolku inženýrů a architektů v Římě konány o tom přednášky a podány ukázky. Jde tu o vynález ruského inženýra Amelunga v Petrohradě, jež zastoupen byl architektem a ruským státním radou šl. Prangem. Ukázky, jež tu bylo lze viděti a výklad šl. Pranga o nich, způsobily dojem překvapující a ačkoliv sotva as konány v té věci dostatečné praktické zkoušky, vzbudily přesvědčení, že výrobky lithoidové v živnostech stavebních a v jiných oborech techniky budou hráti úkol vynikající. Lithoid jest tekutina, jež složena je dosud tajemstvím vynálezce. Avšak příprava její je prý snadná a levná, při čemž se získá jako vedlejší výrobek as 50 proc. kyseliny uhličitě. Jestliže se tato tekutina v náležitém poměru buďto pod tlakem nebo bez tlaku smísí s rozdrbenými zbytky kamenů, pískem, drtinami, papírovým prachem, uhelným prachem, aneb štěrkem všeho druhu, utvoří se za krátkou dobu pevné těleso, jemuž již před zhotovením

sti, dojde vynález Amelungův značného rozšíření.

ZAJÍMAVOSTI.

Záhadný nález učiněn byl těchto dnů na jednom z berlinských hřbitovů. Dáma jedna, jež chtěla zdobiti hrob, zpozorovala, že kamenný náhrobek jest poněkud pošlunat a při bližším ohledání nalezla balík papírů, v němž se nalezalo za 44,000 marek nových 1000- a 1000markových bankovek. Z počátku myslelo se, že zde nějaký zloděj skryl svou kořist, avšak tato domněnka se nepotvrdila. Nález tento přispěl k odhalení velkolepého podvodu, páchaného v říšské tiskárně. Bylo totiž zjištěno, že majitelem oněch bankovek jest pensiovaný vrchní faktor říšské tiskárny, jež již dříve vzbudil pozornost tím, že žil velmi marnotratně. Tehdáž však nebylo lze ničeho proti němu zjistit. Nynějším nálezem na hřbitově obráceno opět podezření proti němu a podařilo se již získati proti němu tolik materiálu, že nelze více pochybovati o jeho vině. U jiného hrobu téhož hřbitova na-

jež ho obsluhoval. Hotelier omlouval se co nejsnažněji, ale zároveň připomenul, že dosud ještě nikdo nestěžoval si na onoho číšníka, jež povždy byl velmi zdvořilý. Když se hotelier tázal číšnička, nikoliv již mladého, na příčinu jeho podivného chování, odpověděl Ganymed s tvář, jevíci ve svrchované mife uraženou čest, že žádná moc na světě nedovedla by jej přimět, aby se k tomuto člověku choval zdvořile. "Nemůžte toho žádati od žádného Skota, jež má čest v těle," doložil bodrý Skot co nejrozhodněji, "což pak netvrdí o nás, že nosíme kilt (sukni skotského národního kroje) jen proto, poněvadž máme příliš velké nohy, tak že bychom je skrže spodky neproviekli..."

Hubení slonů Evropany. V jaké mife Evropané zaviňují hubení slonů v Africe, o tom podává pádný doklad mr. G. Lacy ve svém dopise časopisu "South Africa." Lacy uvěřuje seznam 38 evropských lovců slonů, uváděje jich jména, z nichž každý zastřelil 100—600 slonů. Dokládá, že by tento seznam snadno ještě se dal rozmožniti. V Jižní Africe stávají se sloni obětí především stělných zbraní Evropanů. Mezi nimi jest především Hartley, jež zastřelil již 600 slonů a dosáhl rekord mezi lovci slonů. Pak následuje jakýsi Green s 500 kusy a tři jiní, kteří střelili teprv po 400 kusech. K těmto 38, kteří usmrtili již přes 100 slonů, druží se dle odhadu Lacyova ještě as 100, kteří střelili 50—100 slonů. Řekněme tedy průměrně 7000; přičte-li se k této cifře ještě 5000 zvířat usmrčených lovci, kteří zabili méně než 50 kusů, činí to celkem 20,000 slonů zabíjených pouze Evropany. Z tohoto výkazu, třeba by tu a tam některé udaje lovců byly poněkud přepjaté, vychází na jevo, jak značnou měrou Evropané přispívají k vyhubení slonů v Jižní Africe.

Povážlivý způsob reklamy. V četných rodinách v Cincinnati, vznikly v minulých dnech velmi povážlivé spory a sice byly tyto politování hodné neshody ve všech případech vyvolány korespondenčním lístkem obsahem a následujícího: "Milý hochu! Přibudu zitra do Cincinnati a budu vystupovati v Peoples theatru od 13. t. m. s "Gay Masqueraders Burlesque Company". Poněvadž jsem Tě již po léta neviděla, měla bych velkou radost, kdybys představení navštívil. Kup si sedadlo nebo loži a očekávej mne po předětavení u východu. Pozdravuje Tě a líbá Tvoje..." Text lístku zhotoven byl psacím strojem a podepsán nějakým ženským jménem, jako Susie atd. Rozumí se, že účinek takového lístku, dostane-li se do rukou milující manželky, není nikterak utěšený a ve mnohých případech bylo velmi obtížno přesvědčiti rozhorlenou manželku, že tu jde prostě o reklamní prostředek, ovšem velice nevhodný. Náčelník policie, jež sám byl dostal takovýto lístek, předvolal k sobě obchodvedoucího společnosti, jež se bez okolů přiznal, že tyto lístky rozoslal a nemohl nikterak pochopit, že by v tom bylo něco zlého. Náčelník policie důrazně mu připomenul, že takovýto nešvar nebude nadále trpět. Mimo to slíbeno mu několika manželi, že ho čeká důkladný výprask, jakmile bude někde dopaden.

Podivnka z roku 1848. V Pešti zesnula v polovici března 75letá Emilie Schifflová, která od roku 1848 neopustila svého bytu. S dětmi svými, které žili ve Vídni, udržovala písemný styk. Nadarmo se pokoušeli dostati ji na čerstvý vzduch. Svět po r. 1848 se jí nelíbil, nechťela o něm ničeho věděti. Muž její byl uherským důstojníkem, jež účastnil se bo-

HOLLANDOVA PODMOŘSKÁ LOĎ.

Již vícekrát učinili jsme zmlaku o Hollandově loď podmořské a minulý týden přinesli jsme vyobrazení téže s pohledem do vnitřku. Jak se podobá, rozlušněn tímto vynálezem otázka podmořské plavby aspoň na tak dalece, jak se týče účelů námořních. Hollandova podmořská loď potápí se jak kachna a vynořuje se na povrch opět jako kachna.

možno dodati libovolný tvar, nebo barvu a co se týče pevnosti a neporušitelnosti, předčí kámen a železo. Zkoušky lomem a drčením, jež před několika nedělemi konány byly v laboratoři inženýrského ústavu v Petrohradě, měly výsledky velmi uspokojivé. Tyto umělé výrobky lithoidové z kamene, dřeva, papíru, juty atd. mohou býti vyrobeny z odpadků a jsou tudíž velmi levné. Není jim třeba dalšího zpracování, poněvadž se tlačí, neb lejí do formy, v jaké mají býti použity. Co se týče krásného vzezření, trvalého lesku atd., rovnají se aspoň výrobkům, ze stejného přirozeného materiálu. Vzorky, jež šl. Prang předložil římským odborníkům, obsahují as 40 čísel, jako mlýnské žernovy, stavební kámen, hrubší architektonické výzdoby atd., vyrobené z obyčejného písku, kyseliny, jemnější římsy a jiné ornamentální stavební součásti z cihlového prachu, sádry a mramorového prachu, dlaždice a obložení stěn značné, nápodobující nejvzácnější druhy kamene, majoliku atd. ze všech možných odpadků písku a uhlí, nápodobněné řezby ve dřevě pro nábytek tlačené z drtin, vodící roury na nejvyšší trvanlivé z juty a drátových obručí, klenby lité z kamenné hmoty, odolávající největším tlakům atd. Rovná-li se estetickému dojmu, jež činí většina těchto vzorků, také jejich praktičnost, co se týče ceny a trvanlivosti,

lezena byla ještě další část cenných papírů. Záhadné jest toliko, kterak při přísné kontrole, jež se provádí v říšské tiskárně, mohlo se bývalému vrchnímu faktoru podařiti zmocniti se oněch bankovek. Prozatím ovšem nelze udati ničeho o sumě zpronevěřených bankovek a o způsobu, kterak se zpronevěření udalo. Teprve důkladným vyšetřováním může býti celá tato záležitost náležitě objasněna.

Bezdělný výlet balonem. Z Berlína se oznamuje: V sobotu dopoledne, dne 19. března, udála se na Tempelhofském poli, kdež vojenská větroplavecká oddělení konalo svoje cvičení, zvláštní nehoda. Dva balony, připravené ke vzletu, jeden určený k volné plavbě, druhý upoutaný, byly prudkým víchem odneseny. Několik vojáků, držících lana balonu, bylo strženo do výše a pádem utrpěli značná zranění. Vůz, na němž navinut byl kabel upoutaného balonu, byl rovněž zvednut do výše a porazil jeden vagon koňské dráhy. Jeden z balonů ještě téhož dne přeletěl ruskou hranici.

Proto! O známém anglicko-francouzském spisovatelé a fečnicku Maxu O'Rellovi vypravuje se následující zajímavá anekdotka. Když mr. O'Rell oněhdy ubytoval se v nejpřednější hotelu většího jednoho města skotského, byl nucen stěžovati si u majitele hotelu na nezdvořilé chování číšníka,